

NARODNI LIST

Glasi na odne stranke za Štajersko.

Izhaja vsak četrtek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Vse pošiljave (dopisi, reklamacije, vprašanja itd.) je pošiljati na naslov: „Narodni List“ v Celju. — Reklamacije so poštnine proste. — Uredništvo: Graška cesta šte. 1.

„Narodni List“ stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Za Ameriko in druge dežele na leto 5 K 60 vin. Naročnina se plačuje vnaprej. — Posamezna številka stane 10 vin.

Oglasi se računajo po 20 vinarjev ena petit vrsta. — Pri večkratnih objavah znaten popust po dogovoru. Pristojbine za oglase je plačevati po pošti na naslov: „Narodni List“ v Celju.

Katoliškemu časopisju v odgovor!

Nimam namena in ne povoda opravičevati se pred javnostjo radi svojega postopanja v državnem zboru, ampak prisiljen sem poprijeti za pero, da nekoliko osvetlim politično poštenje in moralno višino nasprotnikov svojih, kateri se s slastjo poprimajo vsacega njihovim nakanam služečega dogodka, da me vedoma obrekujejo in tako črnijo pred javnostjo.

Kaj pa se je zgodilo?

Glasoval sem namreč za nujno razpravljanje nekega od poslancev Schrammela in Rennera v drž. zboru stavljenega predloga

In zakaj sem to storil? Iz taktičnih razlogov, da se potom zavlačevanja razprav prepriči pravočasna rešitev one nagodbe z Ogrsko, katera je in bo v nedogledno škodo našemu kmetijstvu.

Da je nagodba z Ogrsko za naše poljedelstvo prava nesreča, to je neovrgljivo dejstvo in odpor proti njej sveta dolžnost vseh pravih kmečkih poslancev.

Če sem glasoval za nujno razpravljanje kateregakoli predloga, nisem se s tem nikakor izrekel, da soglašam z vso njegovo vsebino in da hočem tudi sprejeti cele njega vsebine podpirati.

Vsacemu političnemu otroku je znano, da ima odločilen pomen o usodi nujnih predlogov le drugo glasovanje, dočim se v prvem le izreče, naj se li ta predlog razpravlja takoj ali ne.

To so tudi klerikalni slovenski zastopniki prave krščanske ljubezni v dunajskem parlamentu dobro vedeli.

A kaj je katoliškemu časopisju mar za resnico, kadar je dana prilika z zavijanjem resnice udariti po meni kot nasprotniku takšne politične morale?!

In baš v onem trenutku, ko glasujete Vi pravi tolmači „katoliških“ načel iz umljivih taktičnih razlogov skoraj enoglasno za nujnost Masarykovega predloga, naperjenega

zoper zadnji katoliški shod na Dunaju, zoper izjave kardinala in škofov, v istem trenutku kličete našega kmeta na noge, naj me kamenja, ker sem z glasovanjem za nujnost Schrammel-Rennerjevih predlogov baje izdal njegove koristi.

Jaz imam mirno vest. Da bi jo imeli tudi Vi.

Če smatrate glasovanje za nujno razpravo kateregakoli predloga kot soglašanje z njegovo vsebino in tendenco, potem ste s svojim glasovanjem v prid nujnosti predloga, kojega je stavil od Vas kot brezverec razglašeni Masaryk, zatajili svoja načela, ste se zanj glasujoči duhovni postavili v nasprotje s svojimi kardinali in škofi, v nasprotje s katoliškim shodom in v nasprotje s celo sto- in stoletno politiko katoliške cerkve.

Če pa ne smatrate glasovanja za nujno razpravljanje predlogov obenem kot odobravanje cele njihove vsebine, potem ste me vedoma krivično obsojali, me vedoma brez povoda blatili in potem bila bi Vaša dolžnost, če imate le še trohico političnega poštenja, da prekličete tozadevne neosnovane napade.

Le dva pota resnice sta odprta:

Ali priznati, da ste me neopravičeno napadali ali pa, če svoje trditve vzdržite, zgrevano priznati, da ste v slučaju Masaryk izdali vse tradicije, vse politično stremljenje katoliške cerkve in da ste zgubili pravico prisvajati si imena na katoliškem stališču stoječih poslancev.

Na Dunaju, 6. decembra 1907.

Franjo Roblek, drž. poslanec.

Klerikalni poslanci in — ljudske koristi.

I. Nagodba z Ogrsko in klerikalci.

Dokazali smo na nešteti slučajih, kako kvarna, naravnost pogubna je nagodba, kakor sta jo sklenila Beck-Weckerle, za avstrijski gospodarski razvoj sploh, posebej za avstrijsko kmetijstvo. Tega „prepričanja“, ki ga ima narodna

stranka in ga imata njena poslanca, ki ga ap imajo tudi vse v resnici ljudske stranke v Avstriji, so bili že pred meseci tudi klerikalni poslanci.

Dne 24. oktobra t. l. je imel sejo stalni odbor avstrijske centrale v varstvo poljedelskih interesov na Dunaju; seje sta se udeležila tudi štajerska klerikalna poslanca Pišek in Rožkar ter naš napredni poslanec Ježovnik. V tej seji so razni govorniki povdarjali, da je ta nagodba v veliko škodo kmetiskim koristim in **soglasno** se je sprejela sledeča resolucija:

„Dnevnik avstrijske centrale v varstvo poljedeljskih interesov izjavlja v svoji seji dne 24. oktobra 1907 po stvarnem prevdarku, da so parlamentu predložene nagodbene predloge z agrarnega (kmečkoga) stališča nesprejemljive, ker njih določbe ne odgovarjajo agrarnim interesom avstrijske državne polovice.“

Tako so mislili vsi pošteni zastopniki kmečkoga ljudstva takrat, in mislijo še danes; tako sta mislila takrat tudi Rožkar in Pišek; tako sta govorila pred volitvami tudi dr. Benkovič in dr. Korošec — za ločitev Avstrije od Ogrske. A danes? Skledo leče jim je ponudila vlada, in danes glasujejo vsi klerikalni poslanci za nagodbo, ki je kmečkim koristim škodljiva, danes za skledo leče prodani glasujejo klerikalni poslanci **proti kmečkim koristim**.

II. Davek na sladkor in naši klerikalni poslanci.

Težko breme je nosilo ljudstvo že dolgo časa in neznosno je postajalo to breme za kmeta, obrtnika, delavca itd. Sladkor je vsakdanja potrebščina, ki jo rabi dandanes bogataš in siromak, A silno draga je ta potrebščina! Pa ne zaradi morebiti dragega proizvodjanja, ampak zaradi velikega davka, ki ga je pobirala država od njega in ki znaša na vsak kilogram 38 vinarjev.

Češki poslanec Choc je zato stavil predlog za znižanje sladkornega davka. Vse v resnici ljudske stranke so z veseljem pozdra

LISTEK.

Jarema.

Pripovedka iz zaporoškega življenja.
Prevel iz maloruščine Podravski.

(Dalje.)

III.

Preteklo je nekoliko dni. V Siči je kar kipele delo. Vse tovarstvo je slično mravljam imelo opravke pri čolnih. Z bližnjih otokov je bilo slišati zamolke udarce sekir ter krik in smeh delavcev.

Nekoliko čajk je bilo že gotovih, ki so se gugale na vodi privezane k obrežju. Še nekoliko dni in Zaporozci bodo povsem pripravljeni na pohod po morju.

Že drugi dan. se je mučil Jarema v temni vojaški ječi, prikovan k topu. Verige so se mu vgrezale v kozaško telo. Bridko mu de poslušati resen razgovor ter veseli smeh delavcev in njih brezskrbne pesmi, ki mu prihajajo na ušesa. Rad bi prognal od sebe vse misli, ki se se mu slično roju komarjev vrivale v glavo ter mu trgale srce.

„Evo tako je za prazen nič propadla kozaška slava, propadla viteška čast! Svoje dni si bil tudi ti, Jarema, spoštovan Kozak; svoje dni so ljubili tudi tebe, te spoštovali in si pripovedovali o tvojem viteštvu. A sedaj? Sramota in gnus!

Prezslavna smrt razbojnika, tatu! A ti Sič, prosta svobodna Sič, si me slično materi sprejela revno sirotče, toda jaz sem osramotil tebe in sebe, jaz tvoj sin, ter poginem brez slave, brez ugodne usode. Katrica, ljuba, prisrčna Katrica! Bog! Bog! Sedaj je vsega konec! Kmalu napoči čas, ko me zadavijo ter me sprejme črna zemlja v svoje krilo. Ali se zjočeš ti, Katrica, ali preliješ vsaj eno solzo za nesrečnim Jaremo?“

Mrzel trepet spreleti Jaremo ob teh spominih, toda vrivajo se mu še dalje in polagoma ga peljejo čimdalje bolj nazaj v njegova mlada leta. Slika za sliko se mu pojavlja pred očmi.

Spomni se Čirogivščine, kjer je živel prelepo življenje v svoji mladosti. Evo, pred njim stoji oče, visok, močen stavec, bogat „hutornik“, mračen in nevljuden na pogled, toda brezmejno dober. Sedi pred snažno pobeljeno hišo, popravlja „šose“ in nedaleč od njega v sadonosniku stoji žena, njegova mati ter trga višnje; široko okrog se razlega vesela pesem njegove sestre, zale Hanke, ki tudi sedi ondi v sadonosniku pri delu, a on sam, še otrok, položi glavo na kolena očetu, ki mu pripoveduje mične pripovedke o Zaporozcih, Turkih, o pohodih in bitkah.

Jarema se zgane, ko se spomni, kako je pridrivil enkrat na pristavo s hajduki nek gospod ter ugrabil njegovo sestro Hanko. Videl je, kako je oče s sabljo v roki hotel zastaviti prišlecu pot,

in kako je padel z odsekano glavo. Videl je, kako je mati z razkodranimi lasmi, s strašnim jokom prijela hčerko za rokav, vso okamenelo od strahu, in kako so jo hajduki vrgli na tla. Gledal je vse to izpod voza, kamor se je bil ves preplašen skrtil, ter ni mogel spregovoriti niti besedice. A nasilnik je s hajduki in s Hanko odšel, on pa se je ves obupen vrgel na mrtvo očetovo truplo.

Pritekli so skupaj sosede, potolažili fanta, pokopali očeta in mater in on, osemletni otrok, je jel živeti pri tujih ljudeh.

Vendar ni dolgo živel tako.

K sebi ga je vzel zaporoški Kozak Ničiporenko, kateremu je bil živahen, razumen in drzen fant jako po godu. Na Siči se je pričelo zanj povsem drugačno, novo življenje. Tu je prekoračil vso šolo vojaškega življenja pod vodstvom hrabrega in izkušenega Ničiporenka, ki ga je večkrat branil in ščitil, ko je bil še mlad, s svojimi prsi pred udarci tatarske sablje.

In Jarema pri spominu na vse to znovič strepeta; v spomin se mu vrne vse, kar se je še pred nedavnim pripetilo. A sedaj je tudi on sam isto tako kot oni prišlec hotel ukrasti Burlaju edino hčerko, ki je bila vse njegovo veselje, njegova sreča in njegovo upanje!

In sedaj je bil spoznal, koliko muke in gorja je hotel zadati Katrici in staremu Burlaju ki ga je imel rad kakor sina.

vile ta predlog, vsi res ljudski zastopniki so ga odobraval, bodisi zastopniki meščanstva, kmetijstva ali delavstva, vsi so se potrudili, predlogu pripomoči do sprejetja. Dne 6. t. m. je bil ta za vse delavno ljudstvo Avstrije tako važen predmet v razpravi v državnem zboru. Šlo se je ne le za nujnost predloga, ampak tudi za stvarno razpravo. Vsi pravi ljudski zastopniki so bili navzoči; „Zveza južnih Slovanov“, v kateri sta tudi naša poslanca Roblek in Ježovnik, je bila navzoča polnoštevilno, od klerikalnega, takozvanega slovenskega kluba so bili navzoči samo Hočevar, Žitnik in Demšar; **navzoč pa ni bil noben štajerski klerikalni poslanec**, niti Korošec, niti Benkovič, niti Roškar niti Pišek.

Tako zastopajo ti lažljivi prijatelji svoje volilce takrat, kadar se gre za največje življenjske potrebe ljudstva.

III. Delavno ljudstvo, sodi!

Ko je poslanec Roblek pri razpravi o predlogu proti podraženju živil glasoval za nujnost predloga edino zato, da bi se zavlekla razprava o nagodbi, ki je kmetijsku kvarna, je dr. Korošec zagnal krik, da je Roblek glasoval proti kmetom. To je bila očitna laž, ostudna hujskarija. Da je poslanec Roblek postopal pametno in pravično ter za koristi kmečkega ljudstva, smo dokazali v zadnji številki in dokaže gosp. Roblek danes sam.

Ko se je šlo za ljudske koristi, za prevažni predlog za znižanje sladkornega davka, sta bila posl. Roblek in posl. Ježovnik zopet na mestu, da odločno nastopita za ljudske koristi. Niso pa imeli smisla za te ljudske koristi dr. Korošec in njegovi hlapci, niti v zbornici niso bili navzoči pri razpravi o tako važnem predlogu.

Delavno ljudstvo, ti samo presodi, kje je poštenost in odkritosrčnost in kje pravo razumevanje tvojih koristi, kje pa neznačajnost zahrbtnost in drzno gaženje tvojih zahtev. Sodi in stori svojo dolžnost!

IV. Vladni hlapci — in ne ljudski zastopniki.

Spominjamo se bombastičnih, frazerskih govorov Korošca in Benkoviča za časa volitev, kako sta obljubljal najbrezobzirnejši boj za gospodarske koristi ljudstva nasproti njegovim nasprotnikom, tudi nasproti vladi. Sedaj pa hoče vlada spraviti pod streho nagodbo, ki je pač ngodna Madžarom, a škodljiva in pogubna za našo državno polovico, in uslužno so se poklonili naši klerikalni poslanci in so se izrekli za nagodbo, četudi dobro vedo, da je našemu kmetijstvu kvarna. Vlada hoče tako, in vladni hlapci so na uslugo.

Ljudski zastopnik je predlagal v imenu in interesu ljudstva, naj se zniža davek na sladkor. Finančni minister in vlada se je uprla — in še le ko je videla, da bode večina poslancev za ta predlog, se je uklonila vsaj deloma ljudski zahtevi. Ko pa se je šlo za sprejetje predloga, so se vladni hlapci poskrili, da bi se ne zdelo, da so proti vladi, vladni hlapci se niso zmenili za ljudske

Jarema se ni utegnil dobro strezniti pri teh spominih, kar nakrat zamolki odmev bobna vzbudi njegovo pozornost. Jarema strepeta, ko začuje, kako je nakrat vtihnilo vse delo in so Zaporožci stekli na „majdan“ poleg cerkve.

„Evo, to vam je zaslužena kazen!“ si domisli Jarema, prepričan, da bo kmalu stal pred vojaškim sodiščem.

In ni se motil. Ni preteklo nekoliko ur, ko se odpro duri in vojaški dobiš (bobnar) ga odpelje na majdan, kjer se je nabralo že vse polno Kozakov.

Mračno, ne da bi dvignil oči, je korakal Jarema. Sramoval se je in bridko mu je delo, da je moral stati kot zločinec pred tovariši, ki so ga doslej vedno spoštovali in ljubili kot dobrega Kozaka in vrlega tovariša.

Na širokem majdanu se je nalik morju gugal na tisoče kozaških glav; zamolki šum glasov se razlega po vsej Siči.

Nakrat vsi umolknejo ter se odkrijejo. Iz „kurena“ stopi star, osivel Kozak, z razumnim, strogim licem ter z bistrimi očmi. Obleka, ki jo je imel na sebi, se v ničemur ni razločevala od obleke drugih Kozakov, samo palica v roki je kazala, da ni bil preprost Kozak. Bil je košev ataman zaporoških Kozakov. Za njim so šli ter se vstopili v vrsto sodnik, esal in pisar, a nedaleč od njih na strani tudi Burlaj in Husjak.

(Dalje prihodnjice).

koristi, ampak so se kazali uslužni vladi, oni vladi, ki nas zatira na vseh koncih in krajih.

Kdo Vas še smatra za resne zastopnike ljudstva? Vladni hlapci ste, ne pa zastopniki ljudskih potreb.

Nov klerikalni časnik in mi.

„Slov. Gospodar“ je prinesel novico, da bodo mariborski duhovniki po novem letu začeli zoper celjsko „Domovino“ izdajati drug časopis, list za slovensko razumništvo, ki bode v narodnem duhu pisan, ker baje „Domovina“ ni dovolj narodna. Kako stališče zavzame k temu naša stranka? Mi pravimo, naj se slovensko občinstvo vendar vpraša, kako so mariborski duhovniki naenkrat našli narodno srce in sicer tako narodno srce, da bodo žrtvovali tisočake za naroden časopis? Kako je to mogoče pri onih duhovnikih in njih zaveznikih, ki leto dni v Mariboru zahajajo ne v slovenski „Narodni dom“, ampak v nemškonoarodno Schneiderjevo gostilno, kjer ima sedež prostozidarska nemškonoarodna „šlarafija“? Kako je mogoče zaupati mariborskim klerikom, da bodo res zastopali v svojem novem časopisu narodne vzore slovenskega meščanstva, če so pa pred letom dni ustanovili kot stranko, ki edina sme kaj govoriti, kmečko zvezo, iz katere so izključili kot politično brezpravno slovensko trgovstvo, obrtništvo in uradništvo? Mar so se mariborski duhovniki šele sedaj spomnili, da slovenska inteligenca tudi tvori del naroda in sicer tako važen del istega, da se Slovenci brez istega sploh ne moremo za narod smatrati? Mariborsko katoliško tiskovno društvo je nekdanj izdajalo ob krepkem sodelovanju inteligenca dobro naroden list v nemškem jeziku „Südsteierische Presse“. Pred 2 leti so pod pokroviteljstvom knezoškofa, ki je v ta namen žrtvoval 5000 K na leto, prelevili ta list naenkrat v narodno brezbarven, in slovenski kolikaj svobodno misleči inteligenci naravnost sovražni list „Südösterreichische Stimmen“, ki se je lizal brez uspeha le Nemcem, nazadnje pa na sušici zaspal. Kdo more verjeti gospodom, ki so nkrodni duh s tem listom ubijali v korist nenarodnega klerikalizma, da bodo in sicer ravno isti gospodje od katoliškega tiskovnega društva zdaj predsedali z novim listom na radikalno narodno stališče in branili slovenski narod nasproti Nemcem? Koliko je verjeti obljubi „Slov. Gospodarja“, da bode novi list naroden list, prosimo izvajati iz zgodovine „Gospodarjeve“ priloge „Naš dom“. Ta list so duhovniki ustanovili, rekoč, da bodo z istim ubili ptujskega „Štajerca“. Slovensko razumništvo (denarni zavodi) je bilo toliko zaupljivo in je pomagalo ta list razširiti in utrditi. Toda poglejmo si danes „Naš dom“. Ali deluje res zoper nemštvo, zoper „Štajerca“? Tega pač duhovniki sami ne bodo trdili, saj narodnega duha ni v tem listu čisto nič več, pač pa sije iz istega besno sovraštvo zoper ono slovensko razumništvo, kateremu ima služiti in sicer v narodnem duhu služiti obljubljeni novi klerikalni list. Slovensko razumništvo! Mi ti prerokujemo o obljubljenem novem listu isto, kar si doživelo na „Našem domu“ in „Südsteierische Presse“. Duhovništvo hoče z narodno frazo izvabiti našo inteligenco za svoj novi list. Ko bode pa ta novi list s pomočjo slovenske inteligenca utrjen, vrgel bode narodno krinko proč in bode mesaril po telesu slovenskega naroda in netil sovraštvo zoper napredek in pravo rodoljubje, kakor sedaj dela „Slov. Gospodar“ in „Naš dom“ in so delale „Südösterreichische Stimmen“. „Domovina“ ima za seboj na narodnem polju tako slavno in naravnost mučeniško zgodovino, da je hudodelstvo ta list zatreti hoteti, kakor skušajo to zdaj klerikalci z denarjem slovenske inteligenca, o kateri mariborski brezdomovinci upajo, da bode verjela, da nova metla boljše pometa in se obrnila k novemu klerikalnemu listu. „Narodni list“ in „Domovina“ po sodbi vsakega pravičnega človeka z vso svojo močjo branita v prvi vrsti slovenske narodne težnje, česar o „Gospodarju“ nikdo ne bo trdil. Naj torej duhovniki le za sebe izdajajo trikrat na teden obljubljeni novi list, kdor je res naprednjak, bode ostal zvest „Narodnemu listu“ in „Domovini“ in bode zavrnil ježa, ki se hoče vtihotapiti v gorko ležišče in potem izpodriniti in bosti dobrosrčnega gostitelja.

„Socialna demokracija in kmetiško ljudstvo“.

Piše dr. A. Božič.

(Nadaljevanje)

Podlaga, na katero zida g. Anton Kristan svoj socialno-demokratski kmečki program, je torej neresnična.

Program sam pa deli socialno-demokratska stranka v dva dela. — V prvem delu našteva svoje programatične zahteve glede malega kmeta, „za enkrat“, to je začasno, dokler se drugi del programa ne izpolni. V drugem delu pa ustvarja program popolne preosnove kmečkih imovinskih razmer in si stavlja za smoter dosego kolektivističnega gospodarstva na kmetih.

Iz programa splošno so pa izključeni vsi veliki posestniki; teh socialna demokracija sploh ne priznava kot potrebne, ampak hoče z njimi temeljito pomesti.

Najprej govorimo o prvem delu programa, o začasnem programu.

Socialna demokracija zahteva

1. splošno, enako, direktno in tajno volilno pravico za oba spola od 20. leta naprej v vse zakonodajne zbornice in v vse javne korporacije: v deželne zbornice, v občinske zbornice, v cestne odbore, v zdravstvene zbornice itd.

Gotovo je, da splošna, enaka, direktna in tajna volilna pravica slovenskemu kmetijstvu ne more škodovati, ampak le koristiti, ako je uvedena tam, kjer je na mestu, oziroma kjer je za sedaj na mestu. Taka volilna pravica za državni in deželni zbor ne more škodovati, ampak le koristiti. — Spremenila pa na zastopstvu ne bode mnogo, kakor nam to najbolj kaže sedanji ljudski parlament, izvoljen na podlagi splošne volilne pravice. Ravno isto velja za okrajne zbornice n. pr. na Štajerskem. Po mojem mnenju bi pa uvedba splošne, enake, direktne in tajne volilne pravice za občine sedaj le malo koristila malemu kmetu in tudi velikemu, slovenskemu še najmanj.

2. Druga zahteva obsega splošno bolniško-zavarovanje, kakor tudi zavarovanje proti nezgodam, za starost, onemoglost za delavce, male kmete in male obrtnike, ki naj obsega tudi njihove vdove in sirote.

Ako bi šlo po željah nekaterih ljudskih osrečevalcev, bilo bi v par letih vse zavarovano in proti vsemu, proti boleznim, proti nezgodam, proti starosti, proti brezposelnosti itd. — To se pravi, dobro stvar na glavo postavljati.

Kar je na stvari dobrega, je to, da se mora za kmečke delavce ravnotako skrbeti, kakor za tovarniške delavce. To je pa tudi splošna zahteva kmetijstva.

3. V tretji točki hočejo doseči socialni demokrati odpravo vseh indirektnih ali neposrednih davkov ter drugih doklad in upeljavo postopno naraščajočega davka iz dohodkov. — Določi naj se takozvani eksistenčni minimum.

Kdor pozna program kmečkih strank, bo pritrđil, da ta zahteva ni nova. Obdačenje po dohodku je edino pravično in se mora sčasoma uvesti, — Vzlic temu je pa utopist, kdor misli, da se bodo z uvedbo dohodninskega kot glavnega davka odpravili vsi drugi, tudi indirektni davki. Država dandanes toliko potrebuje, da ne more izhajati s samim dohodninskim davkom, ampak mora iskati drugih virov. Splošno zahtevati odpravo vseh drugih davkov torej ne gre, ampak zahtevo je treba omejiti v tem, da se odpravijo vsaj taki davki, ki so po svojem bistvu neopravičeni: N. pr. zemljiški davek, desetek, od indirektnih davkov davek na sladkor, in neobhodno potrebna živila sploh. Davek na tobak v obliki državnega monopola naj le ostane, ravno tako davek na žganje, uvedejo naj se različni davki na luksuz itd. — Pravična ureditev davčnega sistema, to je zahteva, kateri se mora pridružiti vsak demokratično misleč človek.

4. Četrtrič zahteva socialno-demokratski kmečki program omejitev vojaške službe, začasno na šest mesecev in končno odpravo stalne vojske.

Omejitev vojaške službe je stalna zahteva kmečkega prebivalstva, torej ničesar novega. Ta zahteva je v tem programu le v toliko razširjena, ker se zahteva popolno odpravo stalne vojske. Kmetje bodo pozdravljali oni dan, ko se stalna vojska odpravi, pa v svesti si mora biti vsak, da v sedanjih časih na to še misliti ni.

5. Po programu socialne demokracije se morajo dalje odpraviti vsi veleposestniški in kapitalistiški privilegiji v občinah in drugih javnih korporacijah. — Teh privilegijev je bore malo. Kot demokratom nam je na tem, da še ti izginejo.

6. Ne strinjamo se pa s šesto točko: „občinsko premoženje se mora varovati in celo razmnožiti; imetek mrtve roke in realnih občin, gozdi in vodna moč naj se prevzamejo v skupno last občine ali dežele. Užitek iz občinskega premoženja se mora porabiti v prvi vrsti za odstranjenje oziroma olajšanje bednega stanja prebivalcev.“

Potrebno je, da se lotijo naše občine pozitivnih ciljev, da ustvarjajo občekoristne naprave, kopališča, razsvetljavo, klavnice, občinske oparke itd., torej občekoristna in taka podjetja, ki se dajo lahko oskrbovati in nesejo dobiček ter obenem splošnosti koristijo. Zelo malo pojma pa ima o nalogah občine, kdor misli, da se naj občina peča z živinorejo in poljedelstvom. — Zahtevati, da prevzamejo občine gozdove v svojo last in oskrbo, je nekaj docela neumevnega. Kje pa naj jemlje kmet svojo kurjavo, za stavbe potreben les, nasteljo itd. Ali naj vse to kupi? Ali naj bo odvisen od milosti občine in naj prosjači pri njej za drva?

7. Daljna točka: občina naj kupuje na prisilnih dražbah posestva in s tem razmnožuje občinsko premoženje. Vprašam, ali je naloga občine, da dela iz kmetov kmečke delavce in proletarce ljudi, ki bodo živeli od danes do jutri brez strehe, brez trdnega doma? — Nasprotno, naloga občine in javnih zastopov je, da skušajo vplivati in vplivajo povsod na to, da se ohrani srednji kmečki stan in da se srednjevelike kmetije utrjujejo in razmnožujejo. — Po svojem programu so sicer socialni demokrati dosledni, ako zahtevajo, naj se vse premoženje sčasoma steka v občinsko upravo, ker s tem pridejo bližje svojemu cilju, kolektivističnemu gospodarstvu. — Cilj kmetijstva pa to ne more biti in ne bo nikdar, ampak cilj kmetijstva je in mora biti, da se ustvari trden in ojačen kmetijski stan.

8. Strinjamo pa se z ono točko, ki govori o združenju malih kmetovalcev, zboljšanju ljudske in gospodarske šole, državni pomoči za napredek poljedelstva, z uvajanjem in podpiranjem industrije v ubožnejših krajih. — Ravnotako se strinjamo z zahtevo

9. centralizacije zemljiških dolgov v deželnih kreditnih bankah, ker zahtevamo, da se nezno breme vknjiženih dolgov raz pleča kmetovalcev odvzame ali vsaj izdatno olajša.

Ti zahtevi ste pa ravno tako stari kmečki zahtevi, kakor je zahteva pod točko

10. socialno-demokratiškega — kmečkega programa o podržavljenju zavarovanja proti ognju in toči ter podobnim nezgodam. — Namesto, da se stekajo v blagajne posameznih zavarovalnic ogromni dobički, ki pridejo v prid malemu številu kapitalistov, namesto tega mora priti državno zavarovanje proti ognju in toči, dobiček se mora uporabiti za znižanje zavarovalnih premij in za kmečke potrebe. Tudi mora zavarovanje postati obvezno za vse kmetovalce.

(Konec prih.)

Avstro-ogrška nagodba.

Piše dr. Z.

(Konec.)

Meterski sistem mere in vage se more le sporazumno izpremeniti. Predpisi o obsegu čistega kova v zlatu in srebru temeljijo v obeh polovicah na enakih načelih.

Izvrševanje obrti in trgovine je tako urejeno, da uživajo državljani vsake obeh polovic enake pravice z domačini.

Patentno pravo ni več skupna zadeva. Če pa prosi kdo, ki se mu je v eni polovici patentna pravica priznala, tekem 90 dni za priznanje patenta v drugi polovici, pristoji patentu prednost od dne, ko je bil v prvi polovici prijavljen.

Varstvo znamk in vzorcev je v celi državi enotno in se morajo tozadevni predpisi le sporazumno izpremeniti. Če je kak vzorec ali kaka znamka v registru trgovske zbornice v eni polovici vpisan, obeča se mu varstvo v celi monarhiji.

Poštna in brzojavna stvari se upravljajo v obeh polovicah po enakih načelih.

Živino se sme iz ene polovice v drugo po enakih predpisih uvažati. Iz neokuženih krajev se sme živina svobodno prodajati, če je prišla zdrava na trg, sicer se sme dovoz ustaviti in nazaj poslati.

Razven zadev sprejetih v carinsko in trgovinsko nagodbo, sta obema polovicama skupne banka in valuta. Ko so se l. 1867. uredile skupne zadeve, je bila takratna „avstrijska narodna banka“ izločena in dogovorjeno, da imajo razmere te banke veljati do svoječasne trajne ureditve, kar pa se je zgodilo šele pri drugi nagodbi 1878. Takrat je bilo priznано, da ima vsaka država pravico ustanoviti si lastno banko, katere pravice pa se noče nobena država poslužiti, dokler bo trajala predpravica (privilegij) avstro-ogrške banke. Pri tretji nagodbi 1887. je bil privilegij zopet obnovljen za dobo do 1897. Za naslednji leti le začasno t. j. za vsakokrat za dobo enega leta. L. 1899. pa je bil privilegij podaljšan do l. 1910., obenem pa določeno, da ima ta privilegij prenehati že leta 1907, ako bi po tem letu med Avstrijo in Ogrsko carinska in trgovinska zveza več ne trajala.

Pri letošnjih obojestranskih pogodbenih pogajanjih se je doseglo sporazumljenje. Ker je pričakovati, da pride do končne nagodbe, bode bančni privilegij trajal do prvotno dogovorjene dobe, t. j. 1910. Zato se tudi o banki v letošnjih pogajanjih ni govorilo oz. sklepalo.

Valuta (veljava) obema državama skupna je kronska.

V predstojećih člankih je v kratkih potezah opisan postanek in razvoj nagodbenega vprašanja. Navedene so razne vrste skupnih zadev tako one, ki imajo ostati neizpremenjene, dokler bo ostalo dosedanje razmerje med obema državama neizpremenjeno, kakor one, ki se od časa do časa sporazumno izpremeniti morajo in so se vselej že tudi izpreminjale.

Pokazali smo tudi na več mestih na težnje Ogrske po čim večjem razširjenju svojih pravic in izrazitejšem ustanavljanju svoje državne samostojnosti v smislu prve ustave iz l. 1848.

Iz političnega sveta.

Državni zbor

bo baje do 16. t. m. skončal razpravo o nagodbi. Takrat se sklicujejo nekateri deželni zbori, med njimi tudi štajerski, da rešijo proračunski provizorij.

Na Turškem

se je začelo veliko gibanje za ustavo. Po evropski in azijski Turčiji so razširjeni oklici na narod, naj zahteva od sultana ustavo, če ne bo šlo zlepa, pa s silo.

Bolgarski knez Ferdinand

se je zaročil s kneginjo Eleonoro Reuss-Köstritz.

Zveza južnih Slovanov

je sklenila dati poslancema Hribarju in dr. Ivčeviću popolno svobodo glede glasovanja o nagodbi, vsem drugim poslancem pa se je strogo naročilo glasovati proti nagodbi.

Vojaška pomiloščenja

Vojno ministerstvo je z ozirom na cesarjevo pomiloščenje odredilo, da se morajo takoj odpustiti vsi vojaki, ki zaradi begunstva služijo čez postavno dobo.

„Poljsko predlogo“

v pruskem deželnem zboru namerava baje vlada umakniti.

† Švedski kralj Oskar II.

Po daljši bolezni je umrl dne 8. t. m. dopol. švedski kralj Oskar II. Prestolonaslehenik je takoj zasedel prestol pod imenom Gustav V. ter je prisegel na ustavo. Umrl kralj Oskar je bil med narodom jako priljubljen. Rojen je bil 21. jan. 1819, ter je dosegel starost 88 let; prestol je zasedel 18. septemb. 1872. Deloval je mnogo tudi na književnem polju ter je ljubil znanost in umetnost. Novi kralj Gustav Adolf V. je rojen leta 1858.

Nagodba.

Nujnost predloga o nagodbi je bila v torkovi seji (10. t. m.) sprejeta z $\frac{9}{10}$ večino. Proti so glasovali češki radikalci, dr. Masaryk, dr. Drtina, vsi Hrvati in Srbi razen dr. Ivčevića (ki se je odstranil), vsi napredni slovenski poslanci (razen Hribarja, ki je glasoval za nujnost.)

Kranjski deželni zbor

ne bo več sklican, ampak ga vlada v kratkem razpusti. Nove volitve bodo koncem februarja.

Višja obrtna šola in železniška delavnica v Ljubljani

se ustanovi, to zagotovilo je dobil poslanec Hribar na merodajnem mestu.

Za svobodo vede in vere.

Sporočili smo svoječasno, da so klerikalci cele Avstrije na „katoliškem shodu“ na Dunaju povzdignili svoj glas za poklerikaljenje vseučilišč. Temu so se odločno uprli vsi razumni krogi in v njih imenu je češki vseučiliščni profesor poslanec Masaryk v državnem zboru minoli teden vzbudil obsežno debato s predlogom, s katerim bi naj zbornica vlado pozvala, da da visoki zbornici garancije, ki bodo varovale po državnih osnovnih zakonih zajamčeno svobodo uka in učenja, svobodo vede, vere, znanosti in vesti. Vse je z napetostjo pričakovalo, ali bo dobil ta predlog večino

Obrtni vestnik.

K uveljavljanju novega obrtnega reda.

S postavo z dne 5. februarja 1907, drž. zak. št. 26, se je obrtni red z mnogoštevilnimi določbami zdatno spopolnil, z drugimi zopet željam obrtništva primerno opremil.

Iz celote novega obrtnega reda bodi navedena določitev rokodelskih obrti, zahteva (predpis) usposobljenostnega dokaza v nekaterih prostih obrtih (n. pr. pri trgovcih), vpeljanje preskušanj usposobljenosti za mojstre in pomočnike, spopolnitev obrtnega združenstva, statuiranje norm za trgovske družbe koncesionirane in tovarniške obrti itd. Poleg določb, tikajočih se dokaza usposobljenosti v nekaterih strokah trgovstva, zdi se mi z ozirom na razmere spodnještajerskega po večini malega obrtništva najvažnejša ureditev dokaza usposobljenosti za mojstre in pomočnike, kakor jih določa gori navedeni zakon.

V tem oziru se je prejšnji obrtni red bistveno spremenil; namesto dosedanjega dokaza usposobljenosti za rokodelske obrti, ki je bil v resnici le nekak površen dokaz porabnosti, oziroma potrdilo o dovršenem učnem času in večletnem službovanju kot pomočnik brez ozira na to, ali je dotičnik vešč svoje stroke ali ne, stopi po določbah novega zakona zahteva „pomočniškega

pisma“, izdanega na podlagi prestane pomočniške skušnje, nadalje določitev let za učenje in zvišanje dobe pomočništva od dosedanjih 2 na najmanj tri leta v veljavo.

§ 104 obrtnega reda določa, da ima učenec po prestanem učnem razmerju pravico do izučnega pisma, pri rokodelskih obrtih pomočniškega pisma, če je preskušnjo z uspehom izvršil. S tem postane dotičnik pomočnik, napram temu ostane nepreskušani učenec po dovršenem učnem času le pomožni delavec.

Obrtne zadruge so dolžne skrbeti na to, da se vsak v rokodelskih obrtih rabljeni učenec ob koncu učnega časa preskušnji podvrže in da dokaže, da si je v dotični stroki potrebne znanosti in spretnosti pridobil.

Pomočniška skušnja se vrši pred v ta namen izvoljeno zadržno komisijo, ki obstoji iz predsednika ter dveh do štirih prisednikov (članov). Predsednika imenuje obrtna oblast; izmed prisednikov mora biti eden ud zbora pomočnikov dotične zadruge, vsi drugi se izvolijo iz stana mojstrov (lastnikov obrti), kateri že najmanj tri leta svoj obrt samostojno vrše.

Po zadržnem zboru izvoljene prisednike pokliče načelnik zadruge od slučaja do slučaja k potrebni intervenciji preskušanj. Pri skupnih zadrukah, katerih je na Spodnjem Štajerskem še vedno največ, bi se priporočalo urediti skupine enakih (sorodnih) obrti in izvoliti iz dotične

skupine komisije v označeni namen. V strokovnih zadrukah zadostujete ena ali dve komisiji.

V interesu dosedanjih, to je pred uveljavljanjem novega obrtnega reda oproščenih pomočnikov je, da se naknadno podvržejo preskušnjam, za nje veljajo predpisi kakor za učence.

Predmet preskušanj, njih obseg in ureditev ter določitev takse določi poseben red, katerega sestavi zadruga in odobri obrtna oblast. Stroške preskušanj plača zadruga.

Učenec mora za pripustitev k pomočniški preskušnji pri zadrugi prositi. Preskuševalna komisija izpostavi čez uspeh preskušnje spričevalo, na podlagi katerega se, če ni drugih zaprek, učenec oprosti in se ga potom posebnega pisma imenuje pomočnikom.

Kdor preskušnje z uspehom ne dovrši, mu podaljša komisija termin v ponavljanje.

Za učence v tovarnah ali pa pri mojstrih, kateri nobeni zadrugi ne pripadajo, bodo določene ob obrtnih oblasti posebne preskuševalne komisije, katerih delokrog in predmet je pa v splošnem enak onim pri zadrukah. S privoljenjem zadruge smejo taki učenci svoje preskušnje pred katero že obstoječo zadržno komisijo položiti.

S tem kratek obris naredb nove postave tikajočih se preskušanj pomočnikov; glede mojstrskih skušenj in drugih važnih postavnih preuredb spregovorimo drugikrat.

J. Z.

ali ne, ker bi se s tem pokazalo, ali je večina poslancev v držav. zboru svobodno mislečih ali ne. Klerikalci so uvideli, da predlog dobi večino, zato so — v sili žre vrage muhe, pravijo! — tudi oni glasovali za predlog, torej za svobodo vere, vede in vesti. Kaj si je mislil pri celi stvari „načelni“ dr. Korošec ali dr. Benkovic, ne vemo!

Dopisi.

Polzela. „Slov. Gosp.“ je prinesel prav čudno poročilo o shodu Kmečke zveze, ki se je vršil pri nas. Hoče zafrkayati. Konstatira „Nar. stranki“ v Savinski dolini jetiko, ne pomisli pa, da je gospod poročevalec s Kmečko zvezo vred v najhujših škripcih želodčnega krča, ko si niti ne upa v prostem zraku zborovati ter kliče § 2 na pomoč. Zakaj tedaj ne javno, zakaj ni dovoljen vsakemu vstop, zakaj ne dobi pri klerikalnih shodih vsak besede, kot se godi pri shodih „Nar. stranke“. Ako ste tako sigurni vi osrečevalci kmeta, ako se čutite mogočne in nepremagljive, zakaj ne zborujete javno, zakaj ne pustite vstopa vsakomur in svobodne besede. Edino, kar ste pogodili „gospod“ poročevalec je to, da so se odprle marsikateremu zaslepljencu oči. Da so se odprle in se še odpirajo ter se bodo nekoč odprle tudi tistim, katere kretate sedaj še oblastno in svojevoljno. A to vam najbrž ne bo najbolj prijalo. Veliko jih je že spoznalo, veliko že razumelo te vaše „blage namene“, a razbistrilo se bo še tudi drugim „blago početje“ Kmečke zveze. — Sedaj se hodi g. Mlakar tam od Slov. Bistrice ali od kod že ponujat za kandidata, obeta zlate gradove in davkov proste čase, ko pa bo imel poslanski mandat v žepu, pa bo hodil hujskat po drugih okrajih, svojega pa zanemarjal kot dela to dr. Korošec, Roškar in Pišek. Da pa le ni vse tako, kot mislite vi, vemo mi, ki smo slišali kmete, ki so bili na shodu.

Novaštifta pri Gornjem gradu. Tukaj narodna stranka vrlo dobro napreduje. Zasluženi kmet je spoznal! Raztrgal je verige zaspčnosti, v katere je bil ukovan, vstala in dvignila se je kmečka zastava, kmet z upom gleda ponosno v bodočnost. Desetletja in desetletja je bil podložnik višjih! Dragi Novoštiftčani! Če tudi sovražijo narodno stranko in psujejo njeno glasilo „Nar. List“, ostanite trdni kot skala, ne strahite se boja, za bojem pride zmaga! Vsi, ki čutite kmečke težnje, stojte v prvih vrstah med tistimi, ki jim je blagor kmečkega in delavskega ljudstva pri srcu.

Robičev volilec.

Sv. Primož nad Muto. V nedeljo, dne 28. nov. nas je osrečeval s svojo pridigo dika klerikalnega generalštaba, bivši liberalca ††† dr. Karleto Verstovšek, profesor iz Maribora. Kar natihoma se je priplazil v naše hribove in ustanovil takozvano „Bralno društvo“, ki pa naj seveda postane v doglednem času klerikalno ognjišče in politično društvo ter vse prej, kakor pa pravo izobraževalno društvo. Gospod profesor je najbrž prespal par let, kajti vedeti bi moral, da bralna društva dandanes ne kaže več ustanovljati, posebno ne v naših hribovitih krajih. Pri nas so ljudje itak naročeni na časopise, za dobro berilo pa skrbi pred kratkim ustanovljena in dobro urejena ljudska knjižnica na Muti. Gospod profesor, tik pred nosom, v ponemčeni mariborski okolici je za pravega narodnjaka dela dovolj! Pa vsekakor skrbni ste! Kajne, v šestih letih se bo spet šlo za slovenjegraški državnozborni mandat; toda grozdje bo za takega kandidata, kakor ste vi, prekislilo. Sicer pa, če imate le količkaj časa, posetite tudi naše sosede onkraj Drave in vrle Remšničane, sliši se, da Vas, ki ste svoje dni tako zelo udrihali po duhovnikih, in pa dr. Korošca že dolgo in željno pričakujejo!

Sv. Miklavž pri Ormožu. Vsako leto imamo na dan sv. Miklavža pri nas svetek, ker je ta svetnik patron naše fare. Tudi letos smo prišli v obilnem številu k pozni sv. maši in tudi iz drugih krajev je prišlo dosta ljudi. Pridiga nas je vsikdar razveselila, kajti duhovnik nam je pravil in razlagal življenje sv. Miklavža. Samo letos ni bilo tako.

Bolfenski župnik Zdravec je skoro čisto pozabil na njega, ker je moral tirati svojo politiko in klestiti celo po lastnih faranih. „Če imajo danes Bolfenčani god, ker jih tako „častijo“, sem si mislil. Ali si mi Miklavževčani na tak svetek ne zaslužimo boljšega pridigarja? Težko mi je bilo pri srcu, ko sem videl, kako so ljudje majali z glavami, iz drugih far pa so se nam smejali.

Gospodje! Ne mislite si, da smo tako neumni, da bi z nami lahko delali, kar bi hoteli. Drugič še pride več.

Faran.

Krapje pri Ljutomeru. V štev. 56. „Slov. Gosp.“ si je nekdo drznil poslati dopis, ki se glasi, kakor bi ga pisala midva krapenska fanta. Sramota je za „Slov. Gosp.“, če si njegovi dopisniki ne upajo naslavljeti dopisov na svojo osebo.

Vera in katoliška morala je pri teh ljudeh pač puhla fraza. Pravi, da so naju, ko sva igrala „Divjega lovca“, ljutomerske gospodične pisano gledale. To je grda laž!

Gospodarjev slavni dopisnik je gotovo bil tudi slep pri obnem zboru pevskega društva. Midva niti tam nisva bila in vendar si upa pisati dopis na naju!

Gospodje „Zvezarji,“ delajte resnično in pošteno, kakor Vas vera uči!

Gospodarjev dopisnik zaničuje tudi gospodično, ki ve francoski jezik. Se vidi, kako je nazadnjaški! Drugokrat se pa podpišite s svojim polnim imenom in si ne prilastujte drugih!

F. Sagaj m. p.

Matija Lipša m. p.

1. Seja glavnega odbora

v nedeljo 22. dec. 1907 ob 1/2 11. uri dopoldne v Narodnem domu v Celju. Okrajni odbori, bodite zastopani polnoštevilno!

2. Shod zaupnikov celjskega volilnega okraja

se vrši v nedeljo 22. dec. 1907 ob 1. uri pop. v veliki dvorani „Narodnega doma“ v Celju. Razgovor in sklepanje o dopolnilnih volitvah v deželni zbor.

3. Seja načelstva in nadzorstva „narodne založbe“

v nedeljo 22. dec. 1907 po shodu zaupnikov. Pričakujemo častnega odziva!

Izvrševalni odbor narodne stranke

Poziv na okrajne odbore!

Kakor smo že v zadnji številki prijavili, priredi narodna stranka dne 27., 28., 29., 30. in ev. 31. poučni tečaj. Pozivljamo okrajne odbore stranke, naj nam vsakteri iz svojega okrožja naznani **tekem 8 dni 2—3 najnadarjenejše kmečke fante**, ki so agilni, razumni in ki se bodo v poznejšem življenju poleg svojih gospodarskih nalog posvetili tudi političnemu delu kot agitatorji, ljudski govorniki itd. da jih povablamo na ta tečaj.

Vsi udeleženci, katere nam bodo javili okr. odbori, bodo imeli prosto stanovanje in prosto hrano, le vožnjo semintja si plačajo sami.

Pozivljamo tudi druge posameznike, ki bi se hoteli tečaja udeležiti, naj prijavijo svojo udeležbo tekem 10 dni.

Slovenski kmečki koledar

je razposlan. Prepričani smo, da je vsakdo z veseljem segel po njem; prosimo vse, ki so koledar sprejeli, da nam uposljejo takoj malenkostno svotico **1 K 20 vin.** — Pri naših okrajnih odborih dobijo koledar oni, ki ga še nimajo. Kmetje! Sezite po knjigi! V dolgih zimskih večerih vam bo nudila obilico duševne hrane. Koledar obravnava gospodarska vprašanja vseh strok, ima mično pisano zgodovino kmečkega punta l. 1573, 4 lepo pisane povesti, razne praktične tabele, delavski zapisnik, zapisnik za prejemke in izdatke itd.

In vse to le za **1 krono**

s pošto **1 K 20 vin.**

Narodnjaki!

Novo leto se bliža. S tem prihaja čas, ko se na novo naročujejo listi. Napnite v tem trenutku vse sile za razširjanje „Narodnega lista“. Število naročnikov se naj v prihodnjem letu podvoji! Vsakdo pridobi vsaj enega naročnika!

Somišljeniki, pomnite, da je Vaše glasilo najuspešnejše bojno sredstvo proti političnim nasprotnikom v nemškem in nazadnjaškem taboru!

Narodnjaki, na delo!

Božična številka

Narodnega lista izide dne 19. decembra. Ker bo številka obsežnejša, pozivljamo gg. trgovce, obrtnike itd. da prijavijo svoje inserate za to številko!

Štajerske novice.

Štajerski Slovenci in Ploj-Roblek-Ježevnik proti nagodbi z Ogrri. „Slov. Gospodar“ se tako zavzema za vlado in ogrsko nagodbo, da mu vsak otrok mora reči, da je za to podkupljen. Vladnim hlapcem okoli „Slov. Gospodarja“ pa narodno občinstvo na Spodnjem Štajerskem tudi ne bode šlo na lim. „Gospodar“ hujska zoper gori imenovane poslance, kakor če bi storili kako hudodelstvo, ker hočejo glasovati zoper pogodbo z Ogrri in ker hočejo torej izreči nezaupanje oni vladi, katera je prodala štajerske Slovence v vsakem oziru Nemcem in nam povsod dela krivico, da se prikupi Nemcem. Na to hujskanje „Gospodarja“ niti noben vrabec na Sp. Štajerskem ne začivka. Mi ne smemo poljubljati one roke, ki nas tepe. Če bi naši poslanci zdaj vladi tlačanili, bi zaničevali sami sebe in odobraval, da nas Beckova vlada dela za podlago tujčevi peti! Skrajno nezaupanje sedanji vladi! Nasprotstvo tudi ogrski nagodbi, ki ni koristna štajerskim Slovincem, ampak tlačiteljici Slovencev, Beckovi vladi!

Celih 2000 kron državne podpore so dobili kmetje ljutomerskega in gornjeradgonskega okraja, ki so bili po raznih umah poškodovani. „Slov. Gosp.“ sedaj pravi, da je tega krivo glavarstvo, ki je kmetom neprijazno poročalo glede škode. Za vraga, kje pa je potem tisti velikanski upliv „orjaka“ Roškarja, o katerem vedno sanja „Slov. Gospodar“. Tak veleupliven človek bi vendar moral tudi imeti nekaj besede pri podeljevanju podpore?! — Zakaj pa farbate ljudstvo?! Mar bi odkrito in skesano rekli: Roškar je imel s hujskanjem proti neklerikalnim poslancem preveč dela, in ni imel časa, se brigati za zahteve in potrebe svojih volilcev. Kmetje, izbornega kmečkega prijatelja ste si izvolili! 2000 kron za 2 okraja Vam „izposljuje“ podpore — sramotno napitnino! Izrekajte „orjaku“ zaupnice!!

Značilno za naše razmere je sledeče. „Slovenski kmečki koledar“ je prva publikacija, ki jo je izdala narodna založba. Od vseh strani prihajajo poročila, kako so ljudje izredno zadovoljni s knjigo, in tudi časopisi („Domovina“, „Naš glas“, „Nova Doba“, „Slovenski Narod“, „Korošec“ itd.) koledar jako pohvalno omenjajo. Slovenska narodna javnost na Štajerskem bi se posebej morala čutiti dolžnost, podpreti snujočo se „narodno založbo“ s tem, da se naročuje „slov. kmečki koledar“. Razposlali smo ga na razne strani. In z veseljem povdarjamo, da so naši vrli narodni kmetje pridno posegli po njem, in da smo od kmečkih naslovnikov dobili vrnjenih komaj 20 izvodov, med tem ko so mnogi naši razumniki, ki bi že v svrhu podpore dobri stvari z lehkoto žrtvovali po 1 krono, koledar vrnili. To je jako značilno za naše razmere, za nas pa jako poučno. Smo si vsaj na jasnem!

Kaj pa pravi dr. Korošec? „Slov. Gosp.“ nas je še nešteto krat napadel in nas psoval za brezverce itd., dasi se n. pr. še nismo izrekli nikdar — za ločitev cerkve od države. Pa čujmo, kaj je v državnem zboru v debati o Masarykovem predlogu, o katerem govorimo na drugem mestu, rekel eden vodij slovenskih klerikalcev, slovenski duhovnik, eden najzagrizenejših nasprotnikov vsakega naprednega gibanja: „Moje prepričanje je, da je že skrajni čas, da se verni katoličani začnejo zavzemati za problem rešitve cerkve od države“ in „klerikalnega državnega regimenta s kardinalom na čelu tudi mi ne gutiramo.“ Tega ni morda izrekel „Nar. List“, ne narodna stranka, ampak, povdarjamo še enkrat, slovenski duhovnik dr. Janez Evangelist Krek. — Kaj neki poreče k temu dr. Korošec?

Davek na sladkor in „ljudski“ poslanec dr. Korošec. Proračunski odsek je imel v torek dne 10. t. m. sejo, v kateri je razpravljal o znižanju sladkornega davka. In v tej razpravi je dr. Korošec izjavil, da slovenski poslanci zastopajo kraje, kjer je poraba sladkorja majhna, in da bi se zato ne bilo čuditi, če bi ti poslanci glasovali proti znižanju davka. Vendar pa bodo milostno glasovali za to, da se zniža davek. — Tako, slovenski

delavci in kmetje, je govoril za Vas Vaš zastopnik dr. Korošec.

Volitve v celjski okrajni zastop. Veleposestvo, kjer pade odločitev, voli v ponedeljek 16. t. m. Vlada je storila Slovence veliko krivico, ker je izpustila veliko Slovencev, ki so upravičeni v tej skupini voliti. O tem se bo itak na pristojnem mestu še govorilo. Vkljub temu je pa položaj za Slovence ugoden, če pridejo naši do zadnjega moža na volišče. Kandidatna lista se je postavila sporazumno in pozivljamo vse slovenske volilce, naj puste v tem važnem trenutku mržnjo do ene ali druge osebe na stran in naj stopijo na volišče z zavestjo, da pripomorejo leta in leta teptani pravici do zmage. — Veleindustrija voli 17. t. m., mesta in trgi 23.; za kmečke, občine volitve še niso razpisane.

Poslanec Ježovnik je stavil v državnem zboru tri za vse narode v Avstriji in tudi za nas Slovence važne predloge; 1. naj se pri izdelanju postavne predloge o starostnem zavarovanju za kmečki in delavski stan ozira tudi na obrtniški stan; 2. naj se takoj izdela postavni načrt za znižanje vojaške službe na 2 leti in naj se to zgodi še pred vojaškimi nabori l. 1908.; 3. naj se takoj storijo potrebne odredbe, da bodo vojaki, sinovi kmečkih starišev, dobivali ob času žetve dopust.

Mariborsko učiteljsiše. Vprašanje štrajka na mariborskem učiteljsišču izrabljajo Nemci v svoje umazane namene. Nemški poslanci so že imeli seje v naučnem ministerstvu in skoro gotovo je, da se bo skuhalo nekaj, kar bo za mariborsko učiteljsiše in posebej za naše slovenske dijake usodnega pomena. Skoro gotovo je, da pade Majcen, vkljub temu, da je posredoval zanj pri vladi sam knezoškof Napotnik. Toda kdo postane Majcenov namestnik? Naši poslanci bi se naj toliko pobrigali za zadevo, kolikor se za njo brigajo Nemci. — Sedaj so brez vsega povoda kaznovali tudi III. letnik zavoda, dasi učenci tega letnika niso štrajkali. Odtegnili so dijakom podpore, ter jim poslabšali rede v obnašanju. Čudno postopanje, jako nepedagogično, postopanje, ki more v srcih mladih fantov vzbuditi samo stud in gnev!

Ponemčenje mariborske okolice, to je cilj, ki so si ga stavili nemški politiki v Mariboru. V Karčovinii smo imeli dozdajšo šolo, ki je bila sicer utrakvistična, vendar pod izbornim vodstvom nje ravnatelja g. Nerata ni služila ponemčevalnim namenom. To ni bilo po volji mogotcem v karčovinski občini, zato so v krajnem šolskem svetu minolo soboto sklenili, da se ima dosedajna dvojezična šola preustrojiti v popolnoma nemško. Za to so glasovali — ne morda kmetje! — ampak gospodje: vinotržec Pessl, znani štajerčevski kandidat Senekowitsch, znani pustolovec Girstmayr, Palfinger in protestantski pastor Prus Mahnert. Proti sta glasovala samo g. ravnatelj Nerat in katehet O. Kasijan. — Vso narodno slovensko javnost, vse odločujoče kroge, v prvi vrsti pa naše zastopnike pozivljamo, naj zastavijo vse moči, da se ne posreči ta nakana zagrizenih renegatov in Prusakov. Deželni šolski svet in kompetentne oblasti sploh pa opozarjamo, naj ne puste dolgo več se igrati z ognjem, ki tli po Spodnjem Štajerskem, ker bi znalo to imeti usodepolne posledice. —

Celjski mestni očetje zopet — pogoreli. Čudne blamaže doživlja celjski magistrat, odkar ga vodi slavni jurist dr. Ambroschütz. Sporočili smo že, da je v svoji globoki modrosti celjski magistrat prepovedal g. Diehlu, da bi dal svojo gostilno v najem g. Stelcerju. Namestnija pa je ugodila rekurzu g. Diehla in razveljavila ta modri sklep celjske magistratovske klike. A tej ni bil en nos dovolj, zato je podala rekurz na ministerstvo. To slednje je pa sedaj izreklo, da celjski magistratovci sploh niso bili upravičeni rekurirati proti namestniji in je seveda potrdilo sklep namestnije. In tako drzno slepomišijo ti ljudje na celjskem magistratu ter kradejo davkoplačevalcem denar iz žepa. Stroške cele zadeve mora namreč plačati mestna občina. In ali so to morda Jabornegg, Ambroschütz in drugi? Ne, to so naši davkoplačevalci, ki si trdo služijo svoje krajcarje!

Okrajno glavarstvo, kje si? V soboto dne 7. t. m. je zopet bilo na Lavi pri Celju vse poplavljeno. Ljudje so morali živino spravljati iz hlevov. Že velikokrat smo pozvali celjsko okr. glavarstvo, naj vendar stori odločne korake v varstvo prebivalstva na Lavi, a dozdajši se ni še zgodilo nič.

Očka Wratschko — minister — in kompromis. Že zadnjič smo omenili, kako so se očka

Wratschko v „Štajercu“ razljutili, ker jim je sodnija dala priliko jesti par dni ričet na državne stroške. V dotičnem dopisu pravijo tudi očka Wratschko, da je neki minister jih (namreč očeta Wratschka!) silil k temu, naj sklenejo kompromis in to da je baje bil namen dotičnih dogovorov (tudi obljubljenih fufcigarjev???) z Veberičem. Sedaj pa pogledjmo ta kompromis, o katerem je sanjal zviti lisjak Wratschko: V veleposestvu ni hotel slišati o nikakem „kompromisu“, ker je vedel, da je Štajerčevcem zmaga sigurna. Torej kompromis v kmečkih občinah! Zdaj pa pogledjmo: veleposestvo nemškutarji 10 zastopnikov, veleindustrija (tudi nemškutarjska) 4 zastopnike, skupaj 14 nemškutarjskih; kmečke občine volijo 16 zastopnikov. Če bi se bilo Wratschku posrečilo dobiti le dva svoja somišljenika potom kompromisa v kmečkih občinah, je nemškutarjska stranka na površju in očka Wratschko bi zlezli zopet na načelniški stolec. Zavedni slovenski župani so jim te račune prekrizali. Odtod ta slepa jeza!

C. kr. profesor dr. Karl Verstovšek, bivši predsednik „Triglava“, bivši strasten Korošček nasprotnik, bivši zabavljač na „farje“ in podobno, — razpošilja po Spod. Štajerskem ošabna pisma na vplivne osebe, zahtevajoč v gospodovalnem tonu, naj pristopajo s svojimi posojilnicami k klerikalni ljubljanski združni zvezi. Pri tem ima neizkušeni otročji politik dr. Verstovšek to smolo, da ljudi ne pozna in tako prihajajo ta pisma v neprave roke. Mar bi se brigal za vzgojo in za izpopolnjevanje svojega pomanjkljivega znanja.

Klerikalna posojilnica v Mariboru je osnovana. Predsednik je bogoslovja profesor dr. Matek, v načelstvu so Korošček, Verstovšek, Hohnjec. Tako so klerikalci v gospodarskem življenju tudi v najsevernejše obmejne kraje zanesli pogubno seme razdora. In vendar bodo razni „rodoljubi“ še vedno sanjali o zlati slogi. Za Mariborom pride Ptuj.

Iz davčne službe. Davčnim upraviteljem so imenovani davčni oficijali: Rud. Kovačič. Alojz Belšak, Jos. Anžel in Anton Prus pl. Jezery-Jeziarski; davčnim oficijalom je imenovan asistent Anton Wach.

Koncert sester Vere in Nadežde Černecki se vrši dne 14. t. m. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani Narodnega doma v Celju.

Celjska podružnica „Prosvete“ je otvorila v Škofjivasi pri Celju svojo III. ljudsko knjižnico. Slovenci in Slovenke, spominjajte se velevažnega kulturnega dela, darujte za ljudske knjižnice „Prosvete“!

Ustrelil se je v Celju v infanterijski vojašnici dne 10. t. m. vojak Ivan Erčan iz Ljubecne pri Celju.

Zveza slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic je zborovala dne 8. t. m. v Celju ob lepi udeležbi. V vodstvo za prihodnjo dobo so izvoljeni gg.: predsednikom Franc Kocbek, nadučitelj v Gornjemgradu, dalje I. Šijanec (Gornji-grad), I. Mešiček (Sevnica), I. Pušenjak (Šmihel), A. Pesek (Naraplje), A. Gnus (Dol).

Občinske volitve v Vuzenici se vrše danes; prejšnje so razveljavljene.

V Grajskivasi pri Gomilskem je umrl dne 8. t. m. posestnik Anton Novak. Rajni je bil več let občinski odbornik ter daleč naokrog jako priljubljen. N. v m. p.!

Javno predavanje priredi „Zgodovinsko društvo“ v Središču, v šolskih prostorih dne 15. decembra 1907. ob 3. uri popoldne. Predmet predavanja: „Rimska naselbina pri Središču“.

Detomorilka Marija Jež, 21letna dekla iz Črne Gore pri Ptuj, ki je 17. sept. t. l. umorila svoje nezakonsko dete, je pred mariborsko poroto bila obsojena na 3 leta težke ječe.

Očeta je ubil s sekiro 15letni kočarski sin Ivan Kranjc iz Malega Okiča dne 6. okt. t. l., ker je oče pretepal svojo ženo. Obsojen je na 3 leta težke ječe.

Pri Sv. Antonu na Poh. je umrl dne 9. t. m. vrli narodnjak, daleč naokoli znani spreten gospodar in izobražen občan, g. Kristijan Kovač. Zapušča mlado ženo in več nedoletnih otrok. Bodi mu zemljica lahka!

V Trbovljah je umrla dne 5. t. m. soproga poštarja Kuneja.

Zavrč pri Ptuj. Pošta se bo odšla pri nas trikrat v tednu raznašala. Nabiralniki se napravijo v Goričaku, Turškem vrhu, Gorenjskem vrhu in Belskem vrhu.

V Grajeni pri Ptuj je pogorelo gospodarstvo poslojce posestnika Toplaka. Vzrok: neprevidno ravnanje s svetilko.

Iz Št. Jurja ob j. ž. se nam poroča, da se je Pisanec Avgust, tamošnji rojak, ponesrečil v Ameriki; padel je 6 metrov globoko in si zlomil nogo; prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je kmalu umrl. Bil je šele pol leta v Ameriki.

Kmetijska podružnica v Št. Jurju ob j. ž. je imela dne 8. t. m. dobro uspeli II. redni občni zbor, o katerem poročamo obširneje prihodnjič.

V Št. Vidu pri Grobelnem so si osnovali „katoliško“ izobraževalno društvo, po vzorcu Gomilšekovih tozadevnih društev. Na ustanovnem shodu sta šentpeterski Gomilšek in šentjurski Žgank udrihala po — liberalcih.

Ponikva ob juž. žel. Naša občina dopisuje, kakor izvemo, političnim oblastvim in sodnijam po nepotrebnem nemški. Pričakujemo od g. župana, ki je mož na svojem mestu, da stori temu konec. Vzgleđ nam naj bo zavedna občina Korkarje.

V Žičah pri Konjicah je kupil Windisch-Graetzov oskrbnik g. Slavoj Brglez posestvo prejšnjega krčmarja Jeriča, hudega renegata; mož se je bil pred letom zaradi družinskih razmer preselil v Ameriko, doma pa mu je žena zapravljala.

V Kalobju je pri podiranju drevce ponesrečil Franc Kopriva. Bukev ga je ubila. Njegov oče je svoj čas padel pri pokrivanju kozolca raz streho in se ubil. Mati je padla nekoč s peči in se ubila. Čudna usoda v rodbini!

Žalec. Za poštarja je imenovan poštni upravitelj Karl Križan.

Profesorke vesti. V VII. činovni razred so pomaknjeni profesorji: Mate Suhač v Celju, Ign. Pokorn v Mariboru, Franc Jerovšek v Mariboru, Ivan Fon v Celju.

Za narodni sklad so nabrali trboveljski narodnjaki pri seji okr. odbora 21 kron. V posnemanje!

V Slivnici pri Celju je ustrelil pastorka v prepiru kmet Ivan Zelič. Sam se je ovadil sodišču.

Iz Šoštanja se nam poroča, da je c. kr. notar Vinko Kešek svoje notarsko mesto zopet nastopil. Večinoma krivde mu je povzročil njegov v Ameriko pobegli sollicitator Zock, ki se je hipoma polastil nekaj tisočakov in tako zlorabil zaupanje svojega šefa. Zock je bil zvest poročevalec „Slovenca“. Lep katoličan!!

Nemško agrarno stranko za Štajersko osnujejo dne 15. t. m. v Gradcu. Dozdajna „krščanska kmečka zveza“, kakor se je oficijelno imenoval nemški „bauernbund“, prestane obstajati pod svojim dozdašnjim imenom in se stopi, kakor poroča nje glasilo „Bauernbündler“, v enoto s snujočo se agrarno stranko.

Pred mariborsko porotno sodnijo je bila obsojena na tri leta ječe Terezija Žnidar, ker je v noči na 30. sept. v Poberžu pri Mariboru zažgala hišo Franca Večernika.

Ptuj. Kakor izvemo, je pri volitvah v osebno dohodninsko komisijo proti slovenskemu kandidatu Robiču prodrli ptujski Straschill. To bi kazalo, da so se naši možje dosti premalo pobrigali za te volitve. Vrlo je nastopil g. Zdravec iz Središča. Pobiral je sam glasovnice, pisal na razne strani, in vendar se ni storilo nič. Žalostno! Baje je proti g. Murkoviču iz Sv. Marjete, ki je bil tudi slovenski kandidat v to komisijo, prodrli župnik Šuta. Če je to res, bomo tudi še o stvari govorili.

Podčetrtak. Tukajšnja javna lekarna je prevzel potom kupne pogodbe g. Avguština Plunger, rodom Nemeč iz Tirolskega; poročil se je s prejšnjo lastnico lekarne gospo vdovo Adelo Vaculik dne 23. nov. t. l. v Gradcu.

Na ptujski gimnaziji imajo škrlatico. **Sv. Jakob v Slov. Gor.** Naš kaplan Rabuza odide v kratkem v veliko veselje vseh občanov od nas, baje k Sv. Barbari v Haložah. Pomilujemo Vas, Haložani, že sedaj, ako nima konzistorij boljšega duhovnika za Vas.

V Višnjivasi pri Vojniku se vrše v soboto 14. decembra ob 9. uri predpoldan občinske volitve, kakor slišimo, se nemčarstvo, ki dobiva svojo „duševno“ pomoč iz Vojnika, pripravlja z vso silo, da nam omadežuje dosedajni narodni značaj občine. Opozarjamo torej naše može, da storijo svojo častno in narodno dolžnost, da gredo v soboto vsi na volišče in si izvolijo može poštenjake — narodnjake, ki bodo vodili občino v naš prid in napredek.

Zaradi uboja je obsodilo mariborsko porotno sodišče 20 letnega viničarskega sina Ivana Katanana iz Poličkega vrha pri Radgoni na 7 let težke ječe, ker je dne 19. sept. ubil 46 letnega

V nedeljo, dne 15. dec. t. l. ob 4. uri popoldne

KONCERT

českega oddelka Narodne godbe

V Skalni kleti!

viničarja Petra Maruška. — Zaradi javnega nasilstva in požiga je obsodilo isto sodišče 30 letnega viničarja Alojzija Strgarja iz Mestnega vrha pri Ptuj na 5 let težke ječe, ker je večkrat ženi grozil, da jo bo ubil in je dne 19. okt. t. l. zažgal viničarijo Franca Vrabla v Janževem vrhu.

Nemški uradniki — in slovenščina. Nekdaj tako zaničevan slovenski jezik je začel prihajati tudi pri nemških uradnikih v veljavo. Uradniško gospodarsko društvo v Gradcu priredi brezplačen tečaj za ponk slovenščine za nemške uradnike.

Novice iz drugih slovenskih krajev.

Javno ljudsko knjižnico je otvorila čitalnica v Novem mestu.

Politične razmere na Koroškem. Zadnji „Korošec“ piše v članku: „Česa nam je najprej treba?“ mej drugim sledeče: „Mi smo torej mnenja, da naši „voditelji“ sami ne vedo, kake so narodne razmere med nami in zato je najprej treba, da spregledamo in spoznamo sami svoje neveselo stanje v gospodarskem in narodnem

oziru. Počasi sicer, a gotovo se krha in slabi naša narodna in gospodarska moč; če le to enkrat spoznamo, potem nam rešitev še ne more biti prepozna. Saj imamo še zdravilo za to — namreč odločno delo — za naš napredek pozdrav in roko vsakemu, ki nam hoče pomagati in pest tistemu, ki nas zavira.“ Odločne besede!

Narodna delavska organizacija šteje okoli 4000 članov. Sprejema ne samo rokovne (manuelne), ampak tudi danševne delavce. Tako so pristopili tržaški odvetniški in notarski uradniki kot XIX. skupina.

Velikanske važnosti za obstoj koroških Slovencev je — Radeckijeva slavnost na Dunaju. Zato je zadnji „Mir“ prinesel o njej — uvodni članek! Res imenitni „slovenski“ politični časopis!

Perutninska kuga se je zanesla v nekatere kraje na Koroškem po „purmanih“, ki jih po več sto priženejo iz Hrvaškega. Tako „Mir“.

Za načelnika ljubljanske postaje južne železnice je baje imenovan Nemeč, neki Witzman. Uprava južne železnice res ne ve, kako bi bolj drzno izzivala Slovence.

Nezaupnico tržaškemu škofu Naglu je izrekel občinski odbor občine Dolina pri Trstu, v glav-

nem zato, ker je Nagl začel gonjo proti „Edinosti“. Ako bo cerkev tako postopala z nami — pravijo občinski možje — smo siljeni Boga moliti brez takih duhovnikov, ker mi zahtevamo duhovnike, ki bodo z nami čutili in bodo naše narodnosti.

Shod jugoslovanskih mest priporoča zadnji „Gorenjec“ po vzorcu nemških „Städtetage“ in shoda „čeških mest“. Tudi na Francoskem in Angleškem se taki shodi mest vedno vrše. Na teh shodih se rešujejo zgolj občinsko-gospodarska vprašanja, v znamenju modernizacije samouprave v naprednem duhu; shod čeških mest je n. pr. pretresoval tudi vprašanje reforme občinskega volilnega reda.

Ustanovitev deželnega zavoda za zavarovanje zasebnih uradnihov za Kranjsko zagovarja „Slov. Narod“ in dokazuje, da je ustanovitev takega zavoda mogoča in bi se izplačala.

Nemci na Kranjskem in njih davčna moč. Ker kranjski Nemci vedno vpijejo, da plačujejo najmanj polovico, če ne dve tretjini davkov na Kranjskem, dokazuje „Slov. Narod“ na podlagi uradne statistike, da so plačali l. 1904. Nemci od 3 mil. 843.256 K vseh direktnih davkov le K 107.406, torej komaj 3%, od indirektnih davkov 9 mil. 110.380 K pa tudi komaj 3%, tako da ne plačajo Nemci na Kranjskem niti pol milijona, Slovenci pa okoli 12 milijonov kron davkov. In vendar še imajo Nemci tako velike pravice v deželi. Slovenski klerikalci pa jim jih bašejo v žepe!

Stavko so pričeli pristaniščni delavci v Trstu.

Slovenska deželna ljudska šola v Št. Jakobu v Rožu zagotovljena. Leta 1892. se je dotedaj utrakvistična ljudska šola v Št. Jakobu v Rožu na Koroškem izpremenila v slovensko, ali l. 1900. se je nemčurjem posrečilo doseči pri deželnem šolskem svetu razdelitev te šole v slovensko in utrakvistično. Občina, ki je v slovenskih rokah, se je pritoževala na vse mogoče instance, a končno je tudi naučno ministerstvo pristalo na razdelitev šole. Nato se je občina pritožila na upravno sodišče, in to je dne 6. t. m. izreklo svojo razsodbo: Odlok ministerstva se razveljavi. Paragraf 6. državnega ljudskošolskega zakona ne nudi pravne podlage za ustanovitev šol, ki so razdeljene v sekcije. Moglo se je torej iti samo za sekcije v zmislu novega položaja, po katerem bi se morali ustanoviti dve samostojni šoli pod skupnim vodstvom. Pri tem bi se morali izpolniti tudi vsi drngi predpogoji, ki so vezani na ustanovitev šole. K temu pripada v prvi vrsti komisijonelni poizved o potrebi in s komisijonelnim poizvedom zvezana ustna obravnava z interesi. Ker pa tega ni bilo, se je smatralo pritožbo za utemeljeno, in se je odlok ministerstva razveljavil. — Zmagala je torej slovenska občina šentjakobska. Častitamo na tej zmagi v prvi prsti obema neumornima šentjakobskima prvobojevnikom za slovensko šolo gg. župniku Ražunu in županu Kobentarju, katera sta vendar dosegla uresničenje zahteve šentjakobskih in vseh koroških Slovencev.

Železnica se bo zidala iz Vrhnike čez Hoderišico-Razdrto-Senožeče v Štanjel.

Narodna dolžnost vsakega Slovenca je zahajati k sledečim trgovcem, obrtnikom, gostilničarjem in denarnim zavodom!

Brežice:

Trgovina z mešanim blagom:
Boecio Josip, Uršič in Lipej.

Bizeljsko:

Trgovina z mešanim blagom in vinom:
Frece Martin.

Celje:

Trgovine z manufakturnim blagom:
R. Stermecki, Karol Vanič.

Trgovina s papirjem: Zvezna trgovina.

Trgovine s špecerijskim blagom:
Kolenc Anton, Pečnik Franc.

Trgovina z mešanim blagom:
Franjo Karlovšek.

Trgovina s steklom: Strupi Franc.

Trgovina z urami in zlatulno:
Salmič Rafael.

Trgovina z žganjem: Diehl Robert.

Brivnice: Anderwald Rud., Kapus Ivan.

Čevljarski mojster: Kolšek Martin.

Fotograf: Pick Viljem.

Gostilne: „Skalna klet“, „Stadt Graz“, „Narodni dom“, Josip Sevčnikar, Lava pri Celju.

Ključavničar: Rebek Ivan.

Knjigoveznica: Zvezna knjigoveznica.

Krojaški mojstri: Zabukošek Josip, Hočevar Josip.

Mesarija: Stelcer Josip.

Modistinja: Pick Matilda.

Pekarija: Vošnjak Franc.

Slakar: Bevc Viktor.

Stavbeni podjetnik: Kukovec Vinko.

Tiskarna: Zvezna tiskarna.

Denarni zavodi: Južnoštajerska hranilnica in celjska Posojilnica v Narodnem domu, Zadruga Zveza v Celju, Lastni dom v Gaberju pri Celju.

Zavarovalna banka: „Slavija“, Ivan Likar, zastopnik.

I. češka zavarovalna družba: Alojzij Terček, zastopnik.

Gor. Radgona:

Denarni zavodi: Posojilnica v Gornji Radgoni.

Ivanjkovci:

Trgovina z mešanim blagom:
Petovar Lovro.

Prijave sprejme „Slovensko trg. društvo v Celju“.

Kozje:

Umetni mlin in žaga: Maček Anton.

Mislinje:

Trgovina z mešanim blagom:
Šalekar Martin,

Gostilna in lesna trgovina:
Iršič Konrad.

Mozirje:

Izdelovatelj soda vode: Miklavc Anton.

Trgovina z mešanim blagom:
Pevec Rudolf.

Slovenjgradec:

Trgovina z mešanim blagom:
Druškovič in Valenčak.

Sv. Miklavž pri Ormoži:

Trgovina z mešanim blagom:
Oton Vrbnjak.

Sv. Francišek (Ksaveri):

Trgovina z mešanim blagom:
Sem Jakob.

Šmarje pri Jelšah:

Trgovina z mešanim blagom:
Štupica Anton, Löschnigg Janez.

Denarni zavod:
Hranilnica in posojilnica v Šmarji.

Gostilna: Habjan Ivan.

Sv. Jurij ob juž. žel.

Koncesijonirani izdelovatelj mlinov:
Josip Čretnik.

Trbovlje:

Izdelovatelj harmonik in mizar:
Mervar Anton.

Krojač: Pinterič Niko.

Vransko:

Trgovina z mešanim blagom:
Oset Franc.

Zdole:

Trgovina z mešanim blagom:
Ivan Črnaoga.

Zibika, pošta Šmarje:

Trgovina z mešanim blagom in gostilna: Založnik Ivan.

MISLITE NA „NARODNO ZALOŽBO“!

Vljudno vabimo k pristopu k „Narodni založbi v Celju“. Deleži so po 100 K, 20 K, ali 10 K. Vsak narodnjak bodi član te zadruga. Pristopni list in pravila se vsakomur na njega željo vposljejjo.

Načelstvo „narodne založbe“.

Hrvatski sabor se danes snide. Zanimanje v Zagrebu je velikansko. Vlada se boji nemirov in e konsignirala mnogo vojaštva. Napeto se pričakuje dogodkov. Najbrž bo sabor v par dneh razpuščen in razpisane nove volitve.

V ogrskem državnem zboru se nadaljuje nasilstvo proti Hrvatom. Pooblastilni zakon, s katerim se vlada pooblašča skleniti pogodbo, je sprejet s 149 proti 37 glasovom. 263 poslancev se je pri glasovanju odstranilo iz zbornice. — Boj proti hrvatski obstrukciji prehaja že v oblike komedije. Hrvatskim poslancem se pusti govoriti komaj po 1, 2 do 3 sekunde.

Vransko. Krajevni odbor narodne stranke je 8. t. m. sklenil, da se razdeli naš okoliš v dva dela in sicer: cela vranska župnija zase. — Št. Juri in Grajska vas pa tudi zase. Zadnji dobi torej sedaj svoj odbor. Ta dan se je vršila za vranski okoliš nova volitev. — Predsednik dr. R. Karba, podpredsednik Fr. Turnšek, tajnik Rudolf Vrabl, blagajnik Fr. Schaur; odborniki: Slibar Kašpar, Poznič Fran, Farčnik Juraj, Klančnik Simon, Stober Luko, Cizej Anton ml.

Pri občinskih volitvah v Trbovljah včeraj 11. t. m. so prodrli kandidatje kompromisne liste v kljub rovanju nekaterih klerikalcev. Občinski odbor po ogromni večini slovenski. Nar. stranka polovico vseh mandatov.

Gospodarski paberki.

Izvršilna naredba k novi vinski postavi.

se je vendar enkrat izdala. Ni pa, kakor bi morda kdo pričakoval, obširen tolmač posameznih postavnih določeb, marveč se nanaša le na vsebino in na postopanje pri vlaganju prošenj za dovoljenje vino oz. mošt sladiti; dalje še določa, kako se ima patoka v kletah zaznamovati.

Kar se tiče prošenj za dovoljenje vino s sladkorjem sladiti, se morajo primerno utemeljiti in v njih navesti, koliko vina se namerava posladiti, koliko sladkorja se namerava primešati in v katerem času se želi to izvesti.

Kdor bi hotel mošt ali drozgo posladiti, mora tozadevno prošnjo pred trgatvijo pri politični oblasti vložiti, navesti potrebo slajenja in pa kraj, odkoder je dotični mošt ali drozga. To dovoljenje velja samo za čas od začetka trgatve do 30 listopada dotičnega leta.

Ko bi se morala trgatev vsled toče, ali drugih uim predčasno začeti, je v prošnji, ki se ima ali v početku trgatve ali pa tudi pozneje vložiti, to okolnost izrecno omeniti in potrebo slajenja utemeljiti. V takem slučaju morajo prošnje pristojna županstva potrditi.

Komur se je dovolilo mošt ali drozgo sladiti, mora do 15. gradna vsakega leta pristojni politični oblasti I. stopinje naznaniti, koliko mošta ali drozge je dejanski posladil in koliko sladkorja je pri tem porabil. Pripomniti je tu, da se tako poslajeno vino oz. mošt v smislu živilske postave ne sme kot pristno, originalno nazivati.

Patoka, katero sme vsakdo, pa le za domačo rabo, t. j. za svojo družino, posle, narediti, se mora kot taka označiti, t. j. napraviti je na dotičnem sodu viden neizbrisen križ in napis, to je ime, ki ga ima patoka v dotičnem kraju. Izdelovatelj pa mora vsako leto pristojnemu županstvu do 31. prosinca (januarja) naznaniti, koliko patoke da so naredili in za koliko oseb jo mislijo porabiti.

Omeniti je tudi, da nova vinska postava ne velja samo za naprej. Kdor je torej pred 1. decembrom l. l., ko je ta postava v veljavo stopila, naredil patoko, mora sode istotako zaznamovati, količino patoke in število oseb istotako naznaniti, kakor oni, ki jo misli šele narediti. Tudi oni, ki je pred 1. decembrom l. l. vino ali mošt posladil, ga ne sme več kot naravno vino ali naravni mošt prodajati.

Vsak trgovec z vinom in vsak gostilničar mora imeti v svoji kleti oz. v gostilniških prostorih na vidnem kraju tablico, na kateri so nastajeni §§ 2—14 vinske postave.

Društvene vesti.

Plesne vaje. Trgovski venček se bode, kakor se čuje, vršil takoj v začetku predpusta. — Z ozirom na to je nujno potrebno in se cenjene dame in gospode, ki se nameravajo istega vde-

ležiti, vljudno prositi, da se prve plesne vaje, ki se bode v to svrhu vršila v nedeljo, dne 15. decembra ob 2. uri popoldne, točno in zanesljivo vdeležiti blagovolijo.

Pri plesnih vajah, ki so se do sedaj vršile, smo bili primorani sprevideti, da, ako bo vdeležba tako „po domače“ mnogoštevilna, se niti do drugega predpusta ne bode mogoče naučiti niti najlažji ples.

Na trgovskem venčku plesalo se bode vse figurirane pleše, ki se sedaj podučujejo v mali dvorani celjskega „Narodnega doma“. Te vaje se bodo odslej vršile ob nedeljah od 2.—5. ure popoldne ter ob sredah in petkih od 8. do 10. ure zvečer.

Ker je osobito radi „Češke Besede“ nujno potrebno, da se kareji že sedaj sestavijo, prositi se, da se vsi, kateri hočejo isto plesati, zanesljivo v nedeljo vdeležijo plesne vaje, na kateri se bode cela preplesala in uredila.

Št. Jur ob Juž. žel. Moska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda ima v nedeljo 15. t. m. svoj redni občni zbor v gostilni g. Alojz Nendla. Začetek ob 6. zvečer. — Vspored: A) 1. Pozdrav načelnstva. 2. Poročilo tajnika in blagajnika. 3. Pristop udov in pobiranje udnine kakor podpor. 4. Volitev načelnstva. 5. Slučajnosti. B) Koncert: 1. Petje. (Mešan zbor in kvartet). 2. Prosta zabava. K obilni udeležbi vabi načelnstvo.

Občni zbor Narodne Čitalnice v Mozirju se vrši v sredo, dne 18. t. m. točno ob pol 8. uri zvečer v lastnih prostorih s sledečim sporedom: 1. Pozdrav prvomestnika; 2. poročilo tajnika in blagajnika; 3. volitev odbora; 4. slučajnosti. Razprodajali se bodo časopisi in lesocirkl sortirani. Pridite v velikem številu uvažujte Narodne Čitalnice njih namen.

Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za Kozje in kozjanski okraj ima svoj občni zbor v nedeljo, dne 15. decembra ob 3. uri popoldne v gostilni g. Jan. Kuželja v Kozjem s sledečim sporedom: 1. Pozdrav podpredsednika. 2. Poročilo: a) tajnika. b) blagajnika. 3. Volitev predsednika in odbornikov. 4. Slučajnosti. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

Politično društvo „Pozor“ v Ptujih ima svoj redni občni zbor v četrtek, dne 19. decembra 1907 ob 2. uri ozir. ob 3. uri popoldne v „Narodnem domu“ v Ptujih s sledečim sporedom: 1. Nagovor predsedništva. 2. Tajnikovo poročilo o delovanju društva. 3. Blagajnikovo poročilo. 4. Volitev novega odbora. 5. Slučajnosti in nagveti.

Za družbo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Naročila za božične in novoletne razglednice sprejema družbina pisarna v Ljubljani.

Listnica uredništva.

Sv. Jakob v Slov. Gor. Danes primanjkuje prostora. Pride prihodnjic! — Sv. Križ pri Ljutomeru: Ravnotako!

Izkaz posredovalnice „Slov. trgovskega društva v Celju“.

V službo se sprejme: 1 potnik, 13 pomočnikov mešane stroke, 1 pomočnik špecerijske stroke, 1 pomočnik manufakturne stroke, 1 pomočnik galant. stroke, 2 prodajalki, in 1 učenec.

Službo iščejo: 2 pomočnika mešane stroke, 1 pomočnik špecerijske stroke, 3 pomočniki manufakturne stroke, 1 pomočnik modne stroke, 1 kontoristinja, 2 prodajalki.

Posredovalnica deluje za delodajalce popolnoma brezplačno, za delojemalce proti mali odškodnini.

Mizarske pomočnike

sprejme takoj v stalno delo

JOSIP LAMPRET
mizarska delavnica s stroji v
Šoštanju pri Celju. 220 3—1

Lepo posestvo v lepi legi, 10 minut od St. Pavla, četrt ure od tovarne, hiša in gospodarsko poslopje novo postavljeno, 10 oralov njiv, travnikov in gozda, kakor tudi par minut oddaljena novozidana hiša s sadonosnikom se proda ali skupno ali na drobno. Vse je v najboljšem stanju in tudi pripravno za gostilno ali drugo obrt. Zraven je tudi hmeljišče z 2500 sadeži in brajde. Popraša se naj pri posestniku Mihaelu Cestniku v St. Lovrencu pri St. Pavlu pri Preboldu h. št. 56. 213 6—3

Prostovoljno se prodaja posestvo

v Zabukovji pri Sevnici. Cena 13.000 Kron. Z vsemi gospodarskimi poslopji. — Več pove uredništvo „Narodnega Lista“. 219 1

198

Pristnega

Ljutomerčana

lastnega pridelka letnika 1906 in 1907 prodaja od 60 / naprej liter po 52 do 64 vin.

Ivan Kočevar v Središču,

pošta in železn. postaja
Središče.

10—4

ŽENITNA PONUDBA!

Mladenič, star 26 let, priden in varčen v gospodarstvu, ki ima veselje do kmetskega dela in gospodarstva in ima 7600 K premoženja, si želi priženiti pri nevesti na kako večje posestvo (kmetijo). — Resne ponudbe je vpsolati, ako lahko mogoče tudi s sliko, na naslov: **Poste restante ALEKSANDER, pošta Juršinci Štajersko.** 2—1

Solicitator

v odvetniški stroki želi s 1. januarjem 1908 službo spremeniti
Naslov pove uredništvo Narodnega Lista. 222 3—1

Ljutomerčana

zajamčeno pristno vino le iz ormožkega okraja raznih letnikov ima **veliko množino** po nizkih cenah **na prodaj**
Kletarsko društvo v Ormoži.

Velika

božična in novoletna prodaja po znižanih cenah se vrši od 1. do 31. decembra z sledečimi predmeti:
Moderne srajce, ovratniki in kravate, pleteno zimsko perilo, glaze in pletene rokavice, žepni robci in nogavice, garniture za postelje in mize, odeje volnene in satinaste, preproge in zastori, namizni prte in servjete, belo platno za perilo in prtiče, Moderne šerpe in robci, volneno blago za ženske in sukno za moške obleke.

Na drobno in na debelo
R. Stermecki,
Celje.

